

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

4 Quae res possint commodari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

pupillus civiliter non teneatur, naturaliter tamen tenetur. *Gloss. in l. Sed mihi, iam citata.*

Furiolus item commodare non potest. *l. Nec in furioso sum. ff. Commodati, legimus sic: [Nec in furiosum commodati actio danda est, sed ad exhibendum aduersus eos dabitur, ut res exhibita vindicetur.]*

Postremo commodari potest cuique etiam seruo, impuberi, furioso, Bartolus, & alij *in l. 1. & 2. ff. Commodati.*

Quae res possint commodari.

CAPVT IV.

P R I M O quæritur, An commodatum consistat in rebus incorporatis? Quidam veterum negarunt in his rebus commodatum consistere, sed Bart. Paulus, Sali. et. Aretin. & alij, affirmant his in rebus posse consistere. *l. 1. ff. Commodati, idem etiam docet Gloss. cap. 1. de Commodato. Vnde iura, & seruitutes, & pensiones, & redditus annui commodari queunt.*

Secundo quæritur, An res aliena commodari queat? Respondeo, distinguendum esse: cum est quis bonæ fidei possessor, ea res commodari potest: at malæ fidei possessor commodare non potest, nihilominus *in l. Commodare, & l. Ita ut si fur. ff. Commodati, dicitur commodare posse rem alienam, ut fur, & prædo. Hoc autem ideo leges illæ permittunt, quia nihil aliud volunt, nisi quod fur, & prædo possunt agere actione commodati, si rem alienam commodauerint. At vero secundum conscientiam commodate nequit possessor malæ fidei, quia eam Domino restituere, naturali iure compellitur.*

Tertio quæritur, An res sacra commodari possit? Respondeo, vnam Ecclesiam alteri commodare posse res sacras, quia Ecclesia non accipit rem faciam, nisi ad sacras vsus: at vero ad communes, & profanos vsus res sacra commodari non potest.

Quarto quæritur, An res, quæ vsu ipso statim consumuntur, commodari queat? *In l. Sed mihi, §. ult. ff. Commodati, habetur: [Non potest commodari id, quod vsu primo consumitur, nisi forte ad pompam, vel ostentationem quis accipiat.] & in l. Sapè, ff. eod. tit. sic est: [Sapè etiam ad hoc commodatur pecunia, ut ditis gratia, numerationis loco intercedat.]*

Quot, & quæ obligationes ex commodato nascantur.

CAPVT V.

I S qui commodatum accipit, sex obligationibus tenetur. Prima est, ut non potest re, nisi ad eum vsum, ad quem accepit; ita ut si re utatur aliter, quam commodata est, furti teneatur: ut si tibi equum commodauit, ut ad villam duceas, tu vero ad bellum duxeris. *l. Si ut certo, §. Quod vero in senectute, & §. Quinimmo, & §. Idemque, ff. Commodati. Nec potest uti re diutius, quam pactum fuerit, ut colligitur ex l. Si ut certo, proximè allata. Secunda obligatio: debet restituere commodatum tempore constituto. *l. de Restituendis, C. de Commodato, & l. Si ut certo, præcitata. Tertia: debet eandem rem in specie, ut Iurisconsulti loquuntur, reddere creditori: quia in l. Rei Commodata, ff. Commodati, habetur: [Rei commodatæ retinere nos, qui damus, dominium, proprietatem, & possessionem, sed omnis res aliena suo est Domino restituenda.] Quarta: ipso iure compellitur, qui rem commodatam accipit, restituere non deteriorem factam dolo, aut culpa sua. *l. Sed mihi videtur, §. Si reddita, & l. In rebus, §. Siue autem, & l. Eum qui, ff. Commodati. Quinta: debet rem commodatam seruare, ea cura, & diligentia, quæ res suas. l. Si ut certo, §. Quod vero in senectute, ff. Commodati. Sexta: secundum con-***

scientiam cogitur compensare, & reparare damna, quæ res commodata passa est dolo, & culpa sua. Hæc obligatio colligitur ex superioribus quinque obligationibus.

Quenam ad substantiam, & naturam, & quæ ad accidentia commodati pertineant.

CAPVT VI.

I N primis ad commodati substantiam spectat, ut is, qui commodat, rem alteri tradat utendam. *l. Obligatur, ff. de Act. & oblig. & Gloss. ibidem in verb. Re. & verba, & Instit. §. Item is. Quibus modis re contrah. oblig.*

Secundo, necessarius est in commodato consensus contrahentium. *l. 1. §. Adeo, ff. de Pactis.*

Tertio requiritur, ut rei commodatæ dominium, sine proprietate maneat penes eum, qui dedit. *l. Rei commodate, & l. Nemo, ff. Commodati, & Instit. Quibus modis re contrah. oblig.*

Quarto, ut reddatur eadem res in specie: scienim loquuntur Iurisconsulti: Philosophi vero dicentes, ut eadem res numero reddatur. *Instit. Quot mod. re contrah. oblig. §. Item is.*

Quinto, necesse est, ut commodatum gratis, nulla accepta mercede detur. *Instit. Quibus modis re contrah. oblig. §. Item is, vers. Commodata.*

Sexto, ut commodatum ad aliquem certum, & specialem vsum, & ad aliquod tempus, etiam certum, expellat, vel tacite detur. *Glossa in cap. 1. de Commodato, & l. Commodato, §. Sicut, ff. Commodati. Cyuus, & Bart. in l. 1. §. Item is, Ioan. And. & Panorm. in cap. Precarium, de Precarijs, cap. 1. de Commodato.*

Accidentia vero commodati sunt, cum res, quæ commodatur, assimilata datur, ut si forte perierit, tantundem reddatur, quantum valebat. Item, cum quis, qui commodatum accipit, sponte sua se obligat creditori ad reddendum, vel rem, vel pretium rei, etiam si fortuito perierit, ut postea patebit. Item cum quis commodatum suo periculo suscipit, ut inferius explicabo.

De Pactis, quæ in commodato solent, aut possunt apponi.

CAPVT VII.

P R I M O quæritur, ex qua culpa teneatur, qui commodatum accipit? Respondeo, quando commodatum solum est gratia eius, qui dat, tunc is, qui accipit, tantummodo tenetur ex dolo, & lata culpa, ut colligitur ex l. Si ut certo, §. Interdum, ff. Commodati, & l. Contractus, ff. de Regulis Iuris.

Quando commodatum est causa vtriusque, dantis, scilicet, & accipientis, tunc qui accipit, tenetur ex dolo, & culpa lata, & leui, sed non leuissima, ut patet ex l. In rebus, ff. Commodati, & l. Contractus, ff. de Reg. Iur. Quando vero commodatum est tantum gratia accipientis, sunt opinioniones. Sotus lib. 4. de Inst. q. 7. art. 2. concl. 4. vers. crederim namque, asserit, eum, qui accipit, minime obligari ex leuissima culpa, immò nec leui, si ea culpa leuialis non sit. Nauar. in Manual. cap. 17. num. 184. merito confirmat hanc sententiam, quippe quæ pugnat cum cõmuni Doctorum opinione, & vtroque iure. Quoniam reuera, inquit, non solum est contra communem Doctorum consensum, sed etiam manifeste aduerlat iuri Canonico, & Ciuili. Nam in cap. de Commodato, ait Pontifex: [Cum quis tantum gratia sui commodatum accipit, de leuissima etiam culpa tenetur.] Idem colligitur ex l. Quis situm, vers. Eum quoque, ff. de Precario. l. Contractus, ff. de Reg. Iur. & l. In rebus, ff. Commodati, & l. Si ut certo, §. Nunc videndum, vers. Commodatum, ff. eod. tit. Certi igitur iuris est, eum, qui accipit commodatum sui tantum gratia ex leuissima culpa